

ISSN 2181-6883

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

5-son (2022-yil, oktabr)

Jurnal 2001-yildan chiqa boshlagan

Buxoro – 2022

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

2022, № 5

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi OAK Rayosatining 2016-yil 29-dekabrda qarori bilan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha dissertatsiya ishlari natijalari yuzasidan ilmiy maqolalar chop etilishi lozim bo‘lgan zaruriy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

Jurnal 2001-yilda tashkil etilgan.

Jurnal 1 yilda 6 marta chiqadi.

Jurnal O‘zbekiston matbuot va axborot agentligi Buxoro viloyat matbuot va axborot boshqarmasi tomonidan 2016-yil 22-fevral № 05-072-sonli guvohnoma bilan ro‘yxatga olingan.

Muassis: Buxoro davlat universiteti

Tahririyat manzili: 200117, O‘zbekiston Respublikasi, Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko‘chasi, 11-uy
Elektron manzil: nashriyot_buxdu@buxdu.uz

TAHRIR HAY‘ATI:

Bosh muharrir: Adizov Baxtiyor Rahmonovich – pedagogika fanlari doktori, professor

Mas‘ul kotib: Sayfullayeva Nigora Zakiraliyevna – pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

Xamidov Obidjon Xafizovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Begimqulov Uzoqboy Shoyimqulovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Navro‘z-zoda Baxtiyor Nigmatovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mahmudov Mels Hasanovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Ibragimov Xolboy Ibragimovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Rasulov To‘lqin Husenovich, fizika-matematika fanlari doktori (DSc), dotsent

Yanakiyeva Yelka Kirilova, pedagogika fanlari doktori, professor (N. Rilski nomidagi Janubiy-G‘arbiy Universitet, Bolgariya)

Andriyenko Yelena Vasilyevna pedagogika fanlari doktori, professor (Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Fizika, matematika, axborot va texnologiya ta‘limi instituti, Novosibirsk, Rossiya)

Romm Tatyana Aleksandrovna pedagogika fanlari doktori, professor (Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Tarix, gumanitar va ijtimoiy ta‘lim instituti, Novosibirsk, Rossiya)

Chudakova Vera Petrovna, psixologiya fanlari nomzodi (Ukraina pedagogika fanlari milliy akademiyasi, Ukraina)

Hamroyev Alijon Ro‘ziqulovich – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent

Qahhorov Siddiq Qahhorovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Mahmudova Muyassar, pedagogika fanlari doktori, professor

Kozlov Vladimir Vasilyevich, psixologiya fanlari doktori, professor (Yaroslavl davlat universiteti, Rossiya)

Tadjixodjayev Zokirxo‘ja Abdusattorovich, texnika fanlari doktori, professor

Amonov Muxtor Raxmatovich, texnika fanlari doktori, professor

O‘rayeva Darmonoy Saidjonovna, filologiya fanlari doktori, professor

Durdiyev Durdimurod Qalandarovich, fizika-matematika fanlari doktori, professor

Mahmudov Nosir Mahmudovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Olimov Shirinboy Sharofovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Chariyev Irgash To‘rayevich, pedagogika fanlari doktori, professor

Qiyamov Nishon Sodiqovich, pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

Shomirzayev Maxmatmurod Xuramovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Ro‘ziyeva Dilnoza Isomjonovna, pedagogika fanlari doktori, professor

Qurbonova Gulnoz Negmatovna, pedagogika fanlari doktori (DSc)

To‘xsanov Qahramon Rahimboyevich, filologiya fanlari doktori, dotsent

Nazarov Akmal Mardonovich, Psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Jumaev Rustam G‘aniyevich, siyosiy fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Zaripov Gulmurot Toxirovich, texnika fanlari nomzodi, dotsent.

MUNDARIJA

№	Familiya I.Sh.	Mavzu	Bet
DOLZARB MAVZU			
1.	<i>А.ЛАЕРОВА Ноила</i> <i>Яхшинон қизи</i>	Талабаларда гендер тенглик тафаккурини шакллантириш ижтимоий педагогик муаммо сифатида	7
PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA			
2.	<i>G'ULOMOV Jobirbek</i> <i>G'iyos o'g'li</i>	Pedagogika yo'nalishida tahsil oluvchi talaba yoshlarda dindorlikning individual strukturasi namoyon bo'lishining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	10
3.	<i>DILOVA Nargiza</i> <i>Gaybullayevna,</i> <i>NE'MATOVA Flora</i> <i>Baxtiyor qizi</i>	O'qish darslari asosida o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyalarini shakllantirishning samaradorlik darajasini ifodalovchi tajriba-sinov ishlarining statistik tahlili	14
4.	<i>DJALOLOV Furqat</i> <i>Fattohovich</i>	Ta'lim natijalarini qayd etish texnologiyasi	17
5.	<i>ЖҲРАЕВА</i> <i>Соҳибжамол</i> <i>Норқобиловна</i>	Замонавий педагог габитар имиж	23
6.	<i>КАМАЛОВА Nilufar</i> <i>Iltomovna</i>	Malaka oshirish tizimida dasturlash tilini o'qitish metodikasi	28
7.	<i>MAVLONOVA</i> <i>Gulchehra</i>	Bo'lajak o'qituvchilarning axloqiy kompetensiyasi va uni rivojlantirish omillari	32
8.	<i>МЕЛИБАЕВА Рузахон</i> <i>Насировна</i>	Тиббиётда психодиагностик методикаларини қўллаш муаммолари	37
9.	<i>MENGLIYEV Islom</i> <i>Abdumuratovich</i>	Talabalarga fanlararo bog'liqlikni o'rgatish samaradorligini oshirishda axborot texnologiyalari imkoniyatlaridan foydalanish	42
10.	<i>МУСАЕВА Нодира,</i> <i>МУСАЕВА Нафиса</i>	Развитие теоретических основ таксономии учебных целей	49
11.	<i>ОМОНОВ Шерали</i> <i>Иброхим ўғли</i>	Рекламани идрок этишга шахс ижтимоий установкаларининг таъсири	54
12.	<i>СИДДИКОВ Хасан</i> <i>Тахирович</i>	Олий таълимда тарбиявий жараёнларни ташкил этишнинг инновацион шакллари	58
13.	<i>СОХИБОВ Акрам</i> <i>Рустамович</i>	Олий таълим муассасалари раҳбарларининг инновацион компетенциялари ва уларни ривожлантиришнинг асосий йўналишлари	63
14.	<i>ТО'РАҲЕВ Shuxratjon</i> <i>Farmonovich</i>	Kredit-modul tizimida mustaqil ta'limni tashkil etish	69
15.	<i>ХАШИМОВА Масуда</i> <i>Камилжановна</i>	Самостоятельная деятельность студентов	74
МАКТАБГАЧА VA BOSHLANG'ICH TA'LIM			
16.	<i>ASHUROVA Zarina</i> <i>Muxitdinovna</i>	Maktabgacha ta'linda Steam texnologiyasidan foydalanish samaradorligini aniqlashga oid tajriba-sinov ishlari tahlili	82
17.	<i>ABDULLAYEV</i> <i>Mehridin</i> <i>Junaydulloyevich</i>	Umumta'lim maktablari o'quvchilarning tezkorlik jismoniy sifat ko'rsatkichlari dinamikasi	86
18.	<i>АТАЖОНОВА Аноргул</i> <i>Жуманиязовна</i>	Бошланғич синф она тили дарсларида дидактик воситалардан фойдаланиш технологияси	90
19.	<i>SAIDOVA Nodira</i> <i>Mustakimovna</i>	Immanent va kontekstli yondashuv asosida sinfdan tashqari adabiyot darslarini loyihalashtirish jarayonining mazmuni	94

20.	<i>HAKIMOVA Nargiza Suphanovna</i>	Boshlang'ich sinf o'quvchilari hayotida ijtimoiy-huquqiy me'yorlarning o'rni	98
FILOLOGIYA VA TILLARNI O'QITISH			
21.	<i>ATASHIKOVA Nilufar Anarmatovna</i>	Case-study method as an effective condition for the formation of professional foreign language communication of students-economists	102
22.	<i>ИСМАИЛОВ Анвар Рустамович</i>	Тил таълими йўналишидаги ОТМнинг педагогик маданиятли ва компетентли чет тили ўқитувчисининг тимсоли	106
23.	<i>МАТЕНОВ Рашид Бекимбетович</i>	Теоретическое осмысление вариантности как особого языкового явления при формировании языковой компетентности студентов	110
ANIQ VA TABIIY FANLARNI O'QITISH			
24.	<i>АЧИЛОВА Махбуба Камаловна</i>	Akademik litsey o'quvchilariga anorganik birikmalarning eng muhim sinflari mavzusini o'qitishda modulli texnologiyasini joriy etish shakllari	115
25.	<i>ЖЎРАЕВ Хусниддин Олтинбойевич</i>	Интеграциялашган медиатаълим тизимини яратишда муқобил энергия манбалари қурилмаларидан фойдаланишга оид педагогик тажриба-синов натижалари	120
26.	<i>ЗОПРОВА Лола Хамидовна</i>	Проведение урока-лекции на тему: “Радиационное поражение и загрязнение” с использованием метода “Обратная связь”	128
27.	<i>МАМАЖОНОВ Шухратжон Аскарлович</i>	Oliy ta'limda ekologik tarbiya mexanizmlarini	134
28.	<i>МУРОДОВА М.Х., БАДИЕВА Д.М.</i>	Чизмачиликдан ўқувчилар билимининг таҳлили	139
29.	<i>ODILXO'JAZODA Nigoraxon Baxtiyorxo'ja qizi</i>	Oliy ta'lim muassasalari kimyo o'qituvchilari kasbiy kompetentligini aniqlash mezonlari	147
30.	<i>ERGASHOV Mansur Yarashovich, SATTOROVA Sarvinoz Zafar qizi</i>	Umumiy o'rta ta'lim maktablarida organik kimyo fanini o'qitishda modul texnologiyasidan foydalanish	155
IQTISODIY TA'LIM VA TARBIYA			
31.	<i>САИДКУЛОВА Фируза Фармоновна</i>	Правовые и нормативные основы развития экономической компетенции у студентов	159
PEDAGOGIK TA'LIMOTLAR TARIXI			
32.	<i>МАТМУРАТОВ Азизбек Абдиқаримович</i>	Фаридиддин Атторнинг педагогик таълимоти ва уни таълим тизимига жорий этиш услублари	164
33.	<i>ЯКУБОВА Шахноза Эркинбаевна</i>	Позитив дунёқарашни шакллантиришга оид маънавий педагогик мероснинг мазмун-моҳияти	168
34.	<i>ИВАЙДУЛЛАЙЕВА Umida</i>	Sharq mutafakkirlarining ota-ona va farzand munosabati borasidagi fikrlari	172

ANIQ VA TABIIY FANLARNI O‘QITISH

ACHILOVA Maxbuba Kamalovna

Buxoro davlat universiteti o‘qituvchisi

AKADEMIK LITSEY O‘QUVCHILARIGA ANORGANIK BIRIKMALARNING ENG MUHIM SINFLARI MAVZUSINI O‘QITISHDA MODULLI TEXNOLOGIYASINI JORIY ETISH SHAKLLARI

Maqolada modulli ta'lim texnologiyalarini qo'llab umumiy kimyo fanini o'qitishning sifat va samaradorligi yoritilgan. Ta'limni texnologiyalashtirishning asosiy belgisi va afzalligi shundaki, o'quv jarayoniga tizimli yondashuvning qo'llanishi, barcha o'quv holatlarini loyihalashtirish asosida ta'lim beruvchi va ta'lim oluvchilar faoliyatini dasturlashtirish, qo'yilgan maqsadga erishuvini ta'minlash maqsadida ta'lim jarayonini ixchamlashtirishdan iboratdir. Hozirgi zamon o'qitish uslubi zamonaviy pedagogik texnologiyalarini yaratish bugungi kunning dolzarb muammolaridan biri ekanligini inobatga olib, masalaga yondashsak, ushbu mavzuning nechog'lik dolzarb va muhim ekanligi ravshanlashadi.

Tayanch so'zlar: ta'lim jarayoni, interaktiv metod, Moodle tizimi, innovatsion yondashuv, texnologik xarita, o'quv moduli, o'quv faoliyati, eksperimental guruh, taqqoslash, noan'anaviy usul, pedagogik texnologiya.

ФОРМЫ ВНЕДРЕНИЯ МОДУЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ ТЕМЫ «САМЫЕ ВАЖНЫЕ ГРУППЫ НЕОРГАНИЧЕСКИХ СОЕДИНЕНИЙ» УЧАЩИМСЯ АКАДЕМИЧЕСКОГО ЛИЦЕЯ

В статье подчёркивается качество и эффективность преподавания общей химии с использованием модульных технологий обучения. Основная характеристика и преимущество образовательной технологии заключается в том, что она использует системный подход к процессу обучения, программируя преподавательскую и учебную деятельность на основе проектирования всех учебных ситуаций и достижения цели. Учитывая тот факт, что современная методика обучения является одной из наиболее актуальных проблем современности, важность этой темы становится понятной. В статье описывается качество и эффективность преподавания общей химии с использованием модульных технологий обучения.

Ключевые слова: учебный процесс, интерактивный метод, система Moodle, инновационный подход, технологическая карта, учебный модуль, учебный план, экспериментальная группа, сравнение, нетрадиционный метод, педагогические технологии.

FORMS OF IMPLEMENTATION OF MODULAR TECHNOLOGIES WHEN TEACHING THE THEME "THE MOST IMPORTANT GROUPS OF INORGANIC COMPOUNDS" TO STUDENTS OF ACADEMIC LYCEUM

The article highlights the quality and effectiveness of teaching general chemistry using modular learning technologies. The main characteristic and advantage of educational technology is that it uses a systematic approach to the learning process, programming the teaching and learning activities on the basis of designing all learning situations, and achieving the goal. Given the fact that the modern teaching methodology is one of the most pressing problems of today, the approach to this issue becomes clearer and more relevant. The article describes the quality and effectiveness of the teaching of general chemistry using modular learning technologies.

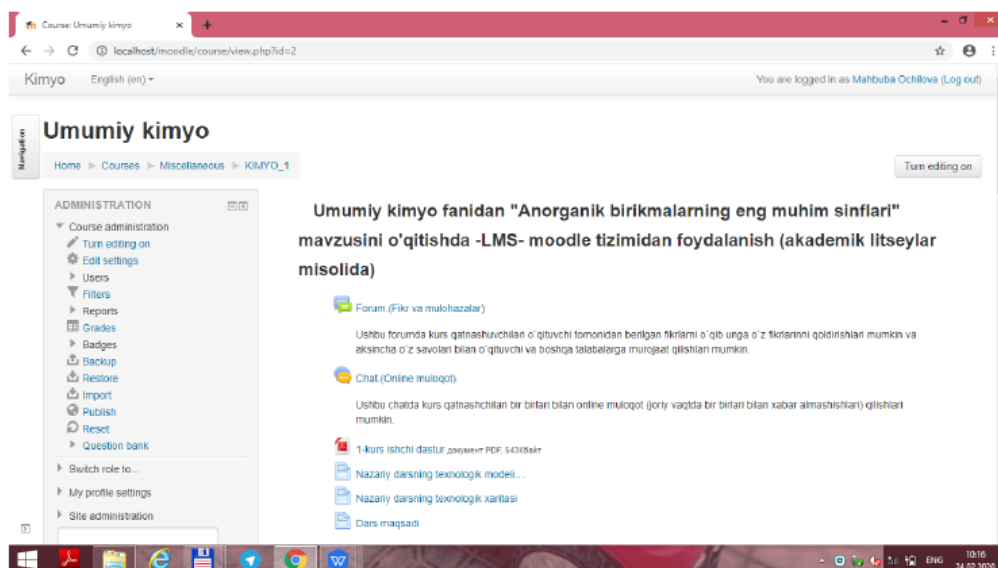
Supporting concepts: learning process, interactive method, Moodle system, innovative approach, technological map, training module, curriculum.experimental group, comparison, unconventional method, pedagogical technology.

Kirish. Hozirgi vaqtda yurtimizda ta'lim jarayonini innovatsion yondashuvlar asosida, turli interaktiv metodlardan samarali qo'llagan holda tashkil etishga katta e'tibor berilmoqda. Akademik litsey va kasb-hunar kollejarida ta'lim jarayonini interaktiv shaklda innovatsion yondashuv asosida tashkil etishda Moodle

ta'lim tizimining o'zni muhim ahamiyatga ega. Modulli o'qitish, pedagogik ta'limning quyidagi zamonaviy masalalarini har tomonlama yechish imkoniyatlarini yaratadi:

- modul - faoliyatlik asosida o'qitish mazmunini optimallashtirish va tizimlash dasturlarining o'zgaruvchanligi, moslashuvchanligini ta'minlash;
- o'qitishni individuallashtirish;
- amaliy faoliyatga o'rgatish va kuzatiladigan harakatlarni baholash darajasida o'qitish samaradorligini nazorat qilish.

Asosiy qism. Modulli o'qitishning hozirgi zamon nazariyasi va amaliyotida ikki xil yondashuvni ajratib ko'rsatish mumkin: fan bo'yicha faoliyat yondashuvi va tizimli faoliyat yondashuvi. Tizimli faoliyat yondashuvi asosida modulli o'qitish texnologiyasi o'quv materiallarini individual va mustaqil o'zlashtirishga to'la imkoniyat yaratilishi tufayli o'quv predmetini samarali o'zlashtirishni ta'minlaydi. Modul dasturi mustaqil o'qishga o'rgatadigan o'quv qo'llanma sifatida o'quvchiga o'quv moduliga kiritilgan o'quv material blokini o'qish vaqtida doimiy foydalanish uchun berilsa, ta'lim samaradorligi oshadi. Predmetlarni modulli texnologiyada o'qitishni tashkil etish uchun ishchi dasturni bajarishning taqvimiy rejasining shakli turlicha bo'lsa ham mazmunini bir xil nazariy, amaliy, seminar, laboratoriya mashg'ulotlarni, mustaqil ish va nazorat savollari yoki test savollari yoki test savollari materiallarini tizimlashtirish asosida yaratish, so'ngra rejadagi ketma-ketlikda o'quv majmuasida mujassamlashtirish zarur. Moodle tizimining bosh qismining ko'rinishi quyidagi ko'rinishda bo'lib unga barcha fanlardan kurs yasash mumkin. Tizimi bilan ishlashning afzallik tomoni shundaki, unda ixtiyoriy fandan kurs yasab barcha o'qituvchilar o'zining talabasi bilan virtual tarzda muloqot qiladi. Fan bo'yicha ma'ruza darslarini tashkillashtirish jarayoni hayotdagi darslarda o'tiladigan ma'ruza darslariga deyarli yaqinlashtirib olingan.

1-rasm. Umumiy kimyo fanidan tuzilgan moodle dasturi.

Akademik litseylarning tabiiy fanlar yo'nalishida Anorganik kimyo o'quv dasturi uchun 205 soat dars mashg'ulotlari ajratilgan. Shulardan 36 soati ma'ruzalar uchun, 10 soati laboratoriya mashg'ulotlari va qolgan 98 soat vaqt o'quvchilar tomonidan masalalar yechish, har bir blok bo'yicha nazorat ishi va referatlar muhokamasini o'tkazish uchun ajratiladi. Umumiy kimyoda modul quyidagi qismlardan tashkil topadi:

1. Modul materialining asosiy maqsadi
2. O'qish uchun ma'ruza matnlari
3. O'quv materialini o'zlashtirish usullari (o'qish, yozish, masala va mashqlar bajarish, test topshiriqlari va boshqalar)
4. Topshiriqlarning bajarilganligini nazorat qilish usullari

Modul tayyorlashning dastlabki bosqichida har bir bo'lim uchun o'qitish texnologik xaritasi tuziladi. Masalan, "Anorganik birikmalarning eng muhim sinflari" bo'limi uchun o'quv dasturida 9 soat

ajratilgan. O'quv dasturida nazariy dars 2 soat, amaliy 4 soat, mustaqil ta'lim 3 soat dars ajratilgan. Bu bo'limni modulli texnologiya asosida o'tish uchun quyidagi bosqichdagi ishlar amalga oshiriladi.

Dars soatlari	1	2	3	4
Dars mavzusi	Oksidlar va kislotalarning umumiy xossalari	Oksidlar va kislotalarning olinishi va kimyoviy xossalari doir masalalar yechish	Asoslar va tuzlarning umumiy xossalari	Asoslar va tuzlarning olinishi va kimyoviy xossalari doir masalalar yechish
Ajratilgan soatlar	2	2	2	2
Mavzuning mazmuni	Oksidlar va kislotalarning nomlanishi turlari olinish usullari va xossalari doir umumiy ma'lumot berish	Oksidlar va kislotalar olinish usullari va xossalari doir masalalar yechishni tushuntirish.	Asoslar va tuzlarning nomlanishi turlari olinish usullari va xossalari doir umumiy ma'lumot berish	Asoslar va tuzlarning kimyoviy olinish usullari va xossalari doir masalalar yechishni tushuntirish
BKM elementlari	Asosli, kislotali, amfotr, befarq oksidlar. Kislordli, kislordsiz oksidlar	Oksid va kislotalar, test nazorati	Ishqorlar, suvda erimaydigan asoslar, o'rta, asosli, no'rdon, aralash, qo'sh, kompleks tuzlar	Asoslar va tuzlar, test nazorati
Ta'lim usuli	Kichik ma'ruza, namoyish, aqliy hujum	Ommaviy, guruhlarda ishlash	Ma'ruza, seminar	Ommaviy, guruhlarda ishlash
Dars turi	Yangi mavzuni o'zlashtirish	Masalalar yechish	Yangi mavzuni o'zlashtirish	Masalalar yechish
O'qituvchi nazorati	Og'zaki so'rov: Tezkor - so'rov, "nima uchun"- texnikasi	Test, topshiriqlar	Og'zaki so'rov: Tezkor - so'rov, "nima uchun"- texnikasi	Test, topshiriqlar, masalalar yechish
Uyga vazifa	Nazariy bilimlarini konspekt qilish, o'qib kelish	Nazariy bilimlarini konspekt qilish, masalalar yechish	Nazariy bilimlarini konspekt qilish, o'qib kelish	Konspekt qilish, masalalar yechish, takrorlash

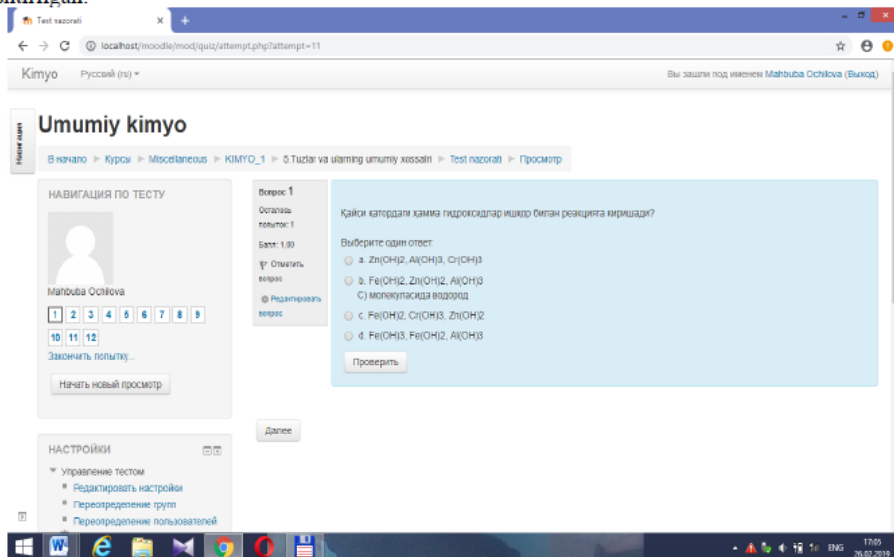
O'quvchilarga dars Anorganik birikmalarning eng muhim sinflari mavzusini modulli texnologiya asosida o'tiladi, ularning o'zlashtirishi aniqlanadi. Umumiy kimyo fani bilimlarini maxsus ishlab chiqilgan o'quv modullari yordamida mustaqil o'rganish faoliyati sinab ko'riladi. Eksperiment natijalarining aniq bo'lishini ta'minlash maqsadida kimyoviy bilimlari bir-biriga deyarli teng bo'lgan guruhlar (eksperiment va taqqoslash guruhlari sifatida) tanlab olinadi. Bunday guruhlarini tanlashdagi asosiy talablardan biri eksperiment va taqqoslash guruhlari bir nafar o'qituvchining o'zi dars va darsdan tashqari mashg'ulotlar olib borish zarurligiga e'tibor qaratiladi. Eksperimental tadqiqotning asosiy maqsadi akademik litsey o'quvchilarining umumiy kimyodan Anorganik birikmalarning eng muhim sinflari mavzusini darsda o'quv faoliyatini tashkil etish va takomillashtirishning didaktik-metodik qoidalari va qonuniyatlarini ishlab chiqishdan iborat. Moodle tizimi yordamida masofadan turib ta'lim berish jarayoni juda samarali bo'lib, bunda talaba o'zi o'rganayotgan fanning boshlang'ich qismidan boshlab mustaqil o'rganadi. Har bir ma'ruza turli ko'rinishdagi topshiriq savollari bilan to'ldirib borilgan. Mavzularga doir topshiriqlarni mustaqil ravishda bajaradi va fan bo'yicha olgan bilim, ko'nikmalarini orttirib boradi. Agar biror topshiriqni bajara olmasa u holda ma'ruza qismini qayta takrorlash imkoniyati mavjud.

Shuningdek, o'quvchilarning mustaqil bilim olish samaradorligini oshirishda o'qitishning turli xil noan'aviy usullaridan foydalanishdir. Fanlarni modulli texnologiyada o'qitishni tashkil etish uchun

o'qituvchilar yuqorida ko'rsatib o'tilgan talablarni amalga oshirishi zarur, ayniqsa, o'qituvchilar yetarlicha darsga tayyor bo'lishi, yangi pedagogik texnologiyalarni o'zlashtirishga istagi bo'lishi, har bir o'quvchini harakat dasturi bilan ta'minlab borishi lozim. O'quvchilardan esa mustaqil o'quv-bilish faoliyatini bajarib borishi, minimum va umumiy o'quv bilimiga ega bo'lishi, ijodiy yondashgan holda izlanishi talab qilinadi.

Tajriba-sinov ishlari o'tkazishdan oldin eksperimental va taqqoslash guruhi o'quvchilari umumiy kimyodan ishlab chiqilgan test topshiriqlarining asosiy shakllari hamda ularga javob berish tartibi bilan tanishtirib o'tiladi.

Tajriba-sinov ishlarini o'tkazishda eksperimental guruh o'quvchilariga internet saytida berilgan ma'lumotlar manzili beriladi. Mazvuga tegishli ma'lumotlar buxdu.uz saytining masofaviy ta'lim qismida joylashtirilgan.

Umumiy kimyo darslarda internetda joylashtirilgan ma'lumotlarga tegishli mustaqil topshiriqlar beriladi. Har darsda bu topshiriqlarning bajarilishi nazorat qilinadi. O'quvchilarning uyda mustaqil shug'ullanishlarini nazorat qilish uchun eksperimental va taqqoslash guruhlarida ham bir xil, ya'ni test topshiriqlarining 2-varianti orqali har bir darsda 100 ballik sistemada maxsus formula yordamida baholab boriladi.

Eksperimental guruhlarda umumiy kimyo darslari modulli ta'lim texnologiyalari asosida o'tiladi. Taqqoslash guruhlarida esa boshqa ilg'or pedagogik texnologiyalar asosida o'tiladi. Har ikkala guruh o'quvchilarining o'zlashtirish darajasi bir xil nazorat topshiriqlari yordamida baholanadi. Guruh o'quvchilarining texnologiyalari vositasida bilim olish jarayonida o'zlashtirish samaradorligi bilim darajasining o'zgarishini aniqlash yo'li bilan tasdiqlanadi. Bo'lim yuzasidan olingan natijalarga asoslanib, asoslarning nomlanishi va turlari, asoslarning olinish usullari va xossalari, tuzlarning nomlanishi va turlari, tuzlarning olinish usullari, xossalari va boshqa bo'limlar modulli ta'lim texnologiyalari asosida o'tildi. Bu jarayondagi o'zgarishlar ko'rsatgichi quyidagicha:

O'quvchilarning "Oksidlar va kislotalarning olinishi va kimyoviy xossalari ga doir masalalar yechish" mavzusidan bilim darajasining o'zgarishi

Guruh	Talaba soni	Dastlabki sinov natijalari			Tajriba-sinov natijalari		
		5 baho	4 baho	3 baho	5 baho	4 baho	3 baho
Ekspremental	30	3	15	12	6	20	4
Taqqoslash	30	2	17	11	3	18	9

Eksperimental sinflarda "a'lo" 13% ga, "yaxshi" deyarli 13% ga ortgan. Taqqoslash sinflarida bunday

ijobiy natijalar tajriba xatosi doirasidan tashqariga chiqmagan. Nazorat-test natijalari eksperimental sinflardagi «qoniqarli» va «qoniqarsiz» baholar soni taqqoslash sinflariga nisbatan qariyb 2 marta kamayganligini ko'rsatadi. Elektron o'quv modullaridan darslarda foydalanilsa, o'quvchilarning mustaqil ishlash, kompyuter bilan ishlash bilan bog'liq bilimlarini oshiradi. O'qituvchi uchun esa iqtidorli va bo'sh o'zlashtiruvchi bilan alohida ishlash imkoniyatini yaratib beradi.

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, Moodle ta'lim tizimining ta'lim muassalariga joriy etishi har tomonlama foyda keltiradi. Hozirgi kunda Respublikamizdagi ta'lim muassalarida bu tizimni joriy etish uchun barcha ta'lim muassalarida axborot kommunikatsiya texnologiyalari bilan ta'minlanganligi, internet tarmog'iga ulanganini hisobga olib, ta'lim muassalariga an'anaviy o'qitish tizimi bilan parallel holatda masofaviy ta'limni keng joriy etish juda ko'p muammolarni o'z vaqtida hal etish imkonini beradi.

Adabiyotlar:

1. Avliyaqulov N.X., Musayeva N.N. Kasb-hunar kollejlarda kasbiy fanlarning modulli o'qitish texnologiyalari. O'quv metodik qo'llanma. - T.: Yangi asr avlodi, - 2003. – 88 s
2. Masharipov S., Tirkashev I. KIMYO. Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari uchun darslik. T.: O'qituvchi, 2012 yil. 320 bet.
3. Ergashov M.Y., Ochilova M.K. Ta'limda LMS Moodle tizimining o'rni. Buxoro davlat universiteti. Pedagogik mahorat. 1-son. 2019 yil, fevral.
4. Ergashov M.Y., Ochilova M.K. Umumiy kimyo fanini o'qitishda LMS-Moodle tizimidan foydalanish. Tafakkur va talqin: Magistratura talabalari va yosh olimlarning ilmiy maqolalar to'plami.- Buxoro: Durdon, 2017y. -188 b. 117-119 betlar.
5. Ergashov M.Y., Ochilova M.K. O'quv jarayonida zamonaviy innovatsion texnologiyalardan foydalanish. “Ta'lim jara'ida innovatsion fojalar va texnologiyalarni joriy qilib zamonaviy ta'limning bosh strategiyasi” mavzusidagi Respublika ilmiy, uquv anjumaniining materiallari to'plami. Buxoro. 2018 yil 27-28 aprel. 109-111 betlar.
6. Ochilova M.K., Rasulova F.I. Umumiy kimyo darslarida modulli ta'lim texnologiyasining o'rni. “XXI asrda ilm-fan taraqqi'atining rivojlanishi istiqbolari va ularda innovatsiyalarning tutgan urni” mavzusidagi Respublika ilmiy 3-onlayn konferentsiyasi materiallari 2019 yil 30-aprel.
7. Ergashov M.Y., Ochilova M.K. Ta'limga mos didaktik o'yinlar mazmuni. Uzluksiz ta'lim tizimida innovatsiya: kompetensiyaviy, kreativlik endashuv va integratsiya mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferentsiya materiallari (2019 yil 10-11 may).
8. Mirzayev Sh.M., Boltayev T.B., Qobilov B.B. Modul texnologiyasi - ta'lim jarayoniga tizimli yondashuv. Buxoro Davlat Universiteti ilmiy axboroti. 2015 y. 3-son 160 bet.
9. Boqiyev R, Qayumova N. Axborot texnologiyalari darslarida modul dasturidan foydalanish. Pedagogik mahorat. 2006 y. 1-son. 65-67 bet.
10. Гильмутдинов А.Х. Электронное образование на платформе MOODLE. Казань, КГУ. – 2008.–169 с.
11. Головатенко А. Модульная технология на уроках истории. — «История», 1996, № 23.
12. <http://www.moodle.org/>